

Dagthema: Heb uw naaste lief

Overweging 14 november – Jan Andreae

“... Bijbelse ethiek, waarin niet IK het uitgangspunt ben maar DE ANDER, die mij aankijkt en een beroep op mij doet. Mensen, zo schrijft hij, zijn ‘uitverkoren elkaar te dienen’...”

Eerste lezing uit 1 corintiërs

Tweede lezing uit Psalmen

Openingslied

H.Oosterhuis/T.Löwenthal

Refrein (1. koor 2. allen)

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Die mij niet, sleurde, niet dudde, maar wenkte,
over uw drempel.

Die de sluijer van mijn angst niet scheurde,
maar optilde.

Die met enkel uw stem mij zo vermurwde,
dat ik wilde.

Refrein (1. koor 2. allen)

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Ooit door geruchten over U geknecht.

Nu zonder angsten, eindelijk verwacht ik U.

Refrein (1. koor 2/3. allen)

Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd
zolang ik kon.

Welkom en inleiding

Lieve mensen,

Welkom in dit huis in het hart van Amsterdam.

Dit godshuis is gegrondvest op het thema van vandaag: Heb uw naaste lief!

45 Jaar geleden werd deze kerk gekraakt door een groep activistische gelovigen die de deuren wagenwijd openzetten voor vluchtelingen. Er werd hier gewoond, geweest, geslapen, gekookt, gelachen, gedacht en gesproken.

Tot op vandaag de dag staan alle vieringen, iedere zondag opnieuw in het teken van welkom!

Waar ook vandaan, met wie je ook bent, wat je ook moet dragen, van elke week, van zo nu en dan, misschien vandaag voor het eerst. Alleen of samen.

Weet je welkom. Weet je ook welkom als je dit uur via de zoom vanuit je eigen huis bijwoont. We leven in een tijd waarin er veel mogelijk is als het gaat om verbinding maken.

Een viering als deze en elke viering wordt door vele handen mogelijk gemaakt: de stoelen zijn klaargezet, het klavier wordt aangeraakt, de koffie gezet, de liederen gedirigeerd. En jij bent er.

In het openingslied hoorden we dat er een stem is die smeekt, een stem die een appèl doet. Het is een zachte stem, nauwelijks hoorbaar, een stem van mededogen die jou en mij wenkt.

Ze wenkt je naar de ander.

Iets ouder dan Jezus zelf was de beroemde Thorageleerde Rabbi Hillel Hazaken. Over hem is het volgende overgeleverd:

Op een dag staat een romeinse soldaat voor hem en zegt: Leer mij uw Thora.

De rabbi antwoordt: Wat jij niet wil dat jou wordt aangedaan, doe dat je naaste niet aan.

Dat is de hele Thora. De rest is commentaar. Ga heen en leer!

In deze viering zoeken we naar woorden, klanken en door rituelen heen naar de betekenis en de consequentie van het thema: Heb je naaste lief.

Ik ben vereerd dat zoeken samen te mogen doen met Domenica Ghidei Biidu.

Mensenrechtenjuriste, strategisch adviseur voor gelijkheid, inclusiviteit en diversiteit. Moeder, collega, vriendin en vluchteling.

Ik leerde van haar dat als je als 15-jarige binnenkomt in een vreemd land, met als enig bezit een tandenborstel, je de hoop niet hoeft op te geven.

Ik leerde van haar: vergeet dat ik een vluchteling ben, maar vergeet nooit dat ik een vluchteling ben.

Ik leerde van haar dat wij mensen wereldwijd aan elkaar verbonden zijn.

Ik leerde van haar dat het vluchtelingschap geen identiteit is, maar een ervaring.

In mijn jarenlange lijn met haar heb ik de ander ontmoet. En in die ontmoeting met haar was en is het niet moeilijk om lief te hebben.

Domenica staat in de ruimte van liefde.

Ik wens ons een heilig uur.

Laten we beginnen met een stil moment om bij onszelf aan te kunnen komen.

Gebed

Lied

H.Oosterhuis / A.Oomen

Koor:

Gij die het sprakeloze bidden hoort
achter de woorden die wij tot U roepen.
Gij die de mensen ziet zoals geen mens.

Gij die uw woord in ons hebt neergelegd,
in den beginne als een bron van weten.
Gij die ons hebt geschapen naar U toe.

Wek onze kracht,
vuur onze hartstocht aan,
heradem ons dat wij in U volharden.
Doe lichten over ons uw lieve naam.

Eerste lezing: 1 Corinthiërs 13 De liefde

Al sprak ik de talen van alle mensen en die van de engelen – had ik de liefde niet, ik zou niet meer zijn dan een dreunende gong of een schelle cimbaal.

Al had ik de gave om te profeteren en doorgrondde ik alle geheimen, al bezat ik alle kennis en had ik het geloof dat bergen kan verplaatsen – had ik de liefde niet, ik zou niets zijn. Al verkocht ik mijn bezittingen omdat ik voedsel aan de armen wilde geven, al gaf ik mijn lichaam prijs en kon ik daar trots op zijn – had ik de liefde niet, het zou mij niet baten.

De liefde is geduldig en vol goedheid. De liefde kent geen afgunst, geen ijdel vertoon en geen zelfgenoegzaamheid. Ze is niet grof en niet zelfzuchtig, ze laat zich niet boos maken en rekt het kwaad niet aan, ze verheugt zich niet over het onrecht maar vindt vreugde in de waarheid.

Alles verdraagt ze, alles gelooft ze, alles hoopt ze, in alles volhardt ze.

De liefde zal nooit vergaan. Profetieën zullen verdwijnen, klanktaal zal verstommen, kennis verloren gaan – want ons kennen schiet tekort en ons profeteren is beperkt. Wanneer het volmaakte komt zal wat beperkt is verdwijnen. Toen ik nog een kind was sprak ik als een kind, dacht ik als een kind, redeneerde ik als een kind. Nu ik volwassen ben heb ik al het kinderlijke achter me gelaten. Nu kijken we nog in een wazige spiegel, maar straks staan we oog in oog. Nu is mijn kennen nog beperkt, maar straks zal ik volledig kennen, zoals ik zelf gekend ben. Ons resten geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.

Lied van Abraham

H.Oosterhuis / A.Oomen

Tempeltorens hoog oprijzend:
sterrenwachten, derde ogen.
Wirwarstad van blinde muren
bloemfonteinen, massagraven.

Allen leefden, eeuwenoud,
onwrikbaar zeker, allen stierven:
nieuwe kwamen en verdwenen,
niets van hen zou overblijven.

Blijft alleen het onafzienbaar
lotbeschikkend rad voor ogen,
schaterlachend,
oogverblindend zonnewiel,
de zonnevader.

Blijft alleen de moedermaalstroom
die ons naamloos meesleurt, allen,
kansloos aan elkaar geketend,
keten van voldongen feiten.

In die schoot werd ik ontvangen.
In die schittering geborgen,
daar geboren en getogen
daaruit ben ik uitgebroken.

Om te zien een glimlachverte,
om te gaan een weg van dagen
naar een plaats van nieuwgeboorte
en geen dag mijn leven zeker.

Tastend naar wie met mij gaande
(als een kind mij nagegeven,
als ontelbaar licht van sterren)
mij zal richten, mens op aarde.

Die mij riep uit mijn ellende,
die mij zaait om vrucht te dragen,
die mij roept om niet te vrezen:
mij geschiede naar zijn woord.

Tweede lezing naar Psalm 20

Moge die mij ziet
mij nu ook horen,
nu dag nog is –
ik benauwd,
hij als altijd verborgen.
Niet in zijn hoge bergen,
niet verborgen in mijn hart maar hier,
in 't nu, in 't nauw.
Ik roep u nu,
ik heb u nodig hier.

Lied

H.Oosterhuis/A.Oomen

Er schreeuwt een mens, onrecht,
de schreeuw van de hongersnood.
Er werd op hoog gezag besloten:
een deel der mensheid hoeft geen brood.
Opdat wie rijk is rijk kan blijven leven,
wie heeft hem wordt gegeven, onrecht,
en de rest mag dood.

Het gaat als vuur, onrecht,
het blakert je steden zwart.
Maar jij woont in gekoelde tuinen,
met blinde muren om je hart.
Je leert de sterken op de zwakken jagen,
je leert ze zich gedragen, onrecht,
als een ras apart.

Dit is jouw uur, onrecht,
geen god die nog hoger scoort.
Je hebt al haast de hele wereld,
alleen nog niet het laatste woord.

Dat staat met licht geschreven in de geesten
van mensen, niet van beesten, onrecht,
en dat plant zich voort.

Overweging

Heb je naaste lief!

Goedemorgen!

We zongen: Die mij niet sleurde, niet duwde, maar wenkte. Die de sluier van mijn angst niet
scheurde, maar optilde.

We zongen: Die om mij smeekt, die ik heb afgeweerd zolang ik kon.

We zongen: Wek onze kracht, vuur onze hartstocht aan, heradem ons.

We zongen onrecht: Je hebt al haast de hele wereld, alleen nog niet het laatste woord.

We gaan zingen: Dat we gaan vliegen op eigen kracht.

We luisterden naar de lezingen, gesproken door Do.

En tussen wat we zongen en hoorden en gaan zingen is er een overweging en een indrukwekkend
ritueel.

Een overweging waar ik maar niet uitkwam, tegen op heb gezien, die me enorm met mezelf
confronteerde en confronteert. Ook nog overwogen de hele handel af te zeggen. Je naaste, de
ander, de vreemde ... Ken je dat, dat je denkt: Liever niet?

Of: In ieder geval vandaag niet.

Of: Het komt zo niet uit.

Heb je naaste lief ... Wie is dat dan, ben jij dat? Wil ik jou wel?

Heb je naaste lief, het eeuwenoude thema zo blijkt en dan vertaald naar deze tijd.

Vertaald naar een schaamteloze wereld waar beschaving steeds meer uitverkocht wordt. Oorlogen
ons opgedrongen worden en de publieke moraal steeds verder worden aangetast.

Wij worden dagelijks verleid om hierin mee te gaan, dat te accepteren, het goed te praten, te
denken dat het niet anders kan, en ons geweten aan te passen, te verdoven. Met groot geraffineerd
vertoon van consumptiegoederen en de macht van de media, wordt geprobeerd ons verstand te
benevelen, zodat wij massaal vergeten hoeveel stervende mensen per dag de prijs betalen voor ons
rijke, schatrijke leven. De hongersnood in de wereld, zo las ik deze week, is niet afgenomen maar
gestegen en heeft het getal van 45 miljoen bereikt.

In de joodse bijbel wordt dit gegeven 'Baal' genoemd: de bezitter. In de evangeliën van Mattheus en
Lucas 'Mammon': de geldgod.

Het neoliberalisme is in de loop van de afgelopen 40 jaar een alom heersende mentaliteit
geworden, waarin het uitgangspunt is: het recht van de sterkste. In deze mentaliteit is weinig plaats
voor 'omzien naar de ander'.

Dat idioom vertoont de trekken van een 'godsdienst': blind geloof in de onzichtbare hand van de
onbegrensde vrije markt. Met diepe buigingen, orakeltaal en een kaste van ingewijden.

En dan, in mijn zoeken, schieten oude theologen en filosofen mij te hulp.

Ik lees drie keer het boek/pamflet van Huub Oosterhuis: Red hen die geen verweer hebben.

Ik lees in het boek Verantwoordelijkheid van de joodse filosoof Levinas dat onze relatie met God via
de relatie met die andere mens verloopt en samenvalt met sociale rechtvaardigheid. Dat is de hele
geest van de joodse bijbel.

Ik hou mijn adem in.

Levinas confronteert mij met de radicaliteit van de Bijbelse ethiek, waarin niet IK het uitgangspunt ben maar DE ANDER, die mij aankijkt en een beroep op mij doet. Mensen, zo schrijft hij, zijn 'uitverkoren elkaar te dienen'.

Dan is daar in mij weer die andere stem: Die ander kan toch een behoorlijke sta-in-de-weg zijn. Ik kan daar wel uren voorbeelden over geven.

Ik worstel en zoek door.

Als het lot van de ander mij niet zou interesseren, zou het leven dan gemakkelijker worden? Zo vraag ik mij af.

En weer zijn het de oude theologen en filosofen die mij uitleggen dat het leven dan juist moeilijker wordt. We kunnen zeker een bepaalde mate van onverschilligheid aanleren, we kunnen het kunstje aanleren om geen mens te zien waar die er wel degelijk is.

En dan is het opnieuw Levinas die me vertelt: Alleen verantwoordelijkheid kan tot een zeker geluk leiden, tot een zinvol bestaan.

En die doordrongen verantwoordelijkheid, dat bewustzijn over onrecht, armoede en ongelijkheid gaat vaak gepaard met een gevoel van schaamte. Dat is ook waarom dat verantwoordelijk bewustzijn niet eenvoudig is. In mijn en misschien ook jouw? geval: bewustzijn over de enorme privileges die ik heb.

Schaamte, zoals opgetekend in het scheppingsverhaal, nadat ze de fout in waren gegaan, beseffen Adam en Eva dat ze naakt zijn en krijgen ze de behoefte zich voor de ander te bedekken. In de christelijke traditie spreken we over de zondeval, een joodse filosoof als Levinas ziet het eerder als een verheffing: De mens heeft nu kennis van goed en kwaad, hij is wakker en volwassen geworden.

Deze manier van wakker worden is een schaamtevol proces waarin het nodig is om ijkpunten te hebben om door die schaamte heen te komen. Ijkpunten van het goede. Voor mij is dat: de dames die hier iedere week koffiezetten, het koor wat hier iedere week haar hartstocht brengt.

In een reeks Trouw-interviews over de maatschappelijke moraal onder de welluidende titel: 'Het klopt wel, maar het deugt niet' is de conclusie: we hebben mensen nodig die het goede zoeken.

En daarom ben jij, daar op die stoel hier vanochtend gekomen, zo heb ik bedacht, om uitvoering te geven aan de woorden van Rabbi Hillel: Ga heen en leer en doe.

We moeten wakker worden, samen op zoek gaan naar het goede en het goede doen. Via de ander. Want dat kunnen we niet alleen. Om die reden heb ik jou nodig.

Elkaar nodig hebben is het wezen van solidariteit – een fenomeen (en een waarde) die in de neoliberale samenleving naar de afgrond geduwd is.

Op die afgrond verschijnt de ongelijkheids-werkelijkheid: Vaccinatie-ongelijkheid, klimaat-ongelijkheid, kans-ongelijkheid, racisme en seksisme en xenofobie en in het algemeen: de toenemende sociale en economische ongelijkheid.

Ook deze wekelijkse vieringen zijn ijkpunten, waarin we elkaar er steeds aan herinneren dat de bijbel in haar geheel het verhaal is over een God die mensen vraagt, smeekt zelfs, haar na te volgen in zorg en liefde voor mensen.

De bijbel is het 'visioen' van een menswaardige samenleving en formuleert de grondslagen van een rechtvaardige politiek: Jij zult liefde hebben tot je naaste die een mens is zoals jij.

Het visioen van die nieuwe wereld is allesomvattend: wapens omgesmeed tot ploegen, tot dingen waar je iets goeds mee kunt doen – maar ook de cynische rede en het postmoderne egoïsme omgesmeed tot hoop en solidariteit.

Dat visioen omspannt de hele wereldorde, maar ook de meest persoonlijke verzoening van de een met de ander; dat eenzaamheid verzacht wordt, dat de wanhopige verwickelingen tussen mensen worden doorgelicht en afgewikkeld; en dat die doffe knoop in jezelf zachtmoedig wordt ontknoopt.

Als ik mijzelf dat visioen laat doordringen stromen de tranen.

En ik ga opnieuw op zoek naar dat Jezus-verhaal.

Hij is geboren. Zoveel is zeker. En dat hij gestorven is, opgehangen, gekruisigd.

Kruisiging was in die dagen de doodstraf voor politieke opstandelingen.

Tot zover de feiten, de rest zou een 'sterk verhaal' zijn, van de engelen bij zijn geboorte tot het lege graf na zijn dood.

En het is inderdaad een sterk verhaal over vriendschap, integriteit, helende kracht, jezelf weggeven om jezelf te vinden; over een groot ideaal, brood en wijn en alles voor allen.

En deze Jezus wordt diep geraakt door Johannes de Doper, die in het boek Lucas het volgende riep: 'Wie twee hemden heeft moet delen met wie er geen heeft, en wie te eten heeft moet hetzelfde doen'.

Zoals alle profeten voor hem, roept Jezus van Nazareth op tot omkeer en inkeer. Daarmee bedoelt hij: breek met ongelijkheidsverhoudingen en keer je leven om naar solidariteit. Dat is wat we noemen de essentie van bekering.

In alle kerkelijke theologieën overal ter wereld, betekent dat woord (welk woord? bekeren?) al vele eeuwen iets anders. Niemand denkt bij dat woord meer aan een keuze voor een andere, rechtvaardiger wereldorde.

'Bekering' is gaan betekenen dat je gaat geloven in Jezus die jouw ziel zal redden voor het hiernamaals. Zo staat geschreven in de Heidelbergse catechismus.

Maar als we het evangelie van Lucas heel precies lezen dan is bekeren een oproep tot anders leven: breken met heersende bezitsverhoudingen en stoppen met hebzucht en begeerte en stoppen met de aarde te verwoesten. En elkaar gaan dienen tot geluk.

Bekeren is dat je bij wil dragen aan het stoppen van een wereld die bestaat uit sloppenwijken en peperdure locaties. Bekeren is dat je een partijganger wilt zijn voor sociale, economische gelijkheid en gerechtigheid. Geef straks geld aan een dakloze, kies in je leven een goed doel, geef weg en deel. Geef elkaar in deze ruimte een vriendelijke glimlach en een liefdevol woord.

De God van de Bijbel heeft dat veel voorgedaan. Hij daalde af naar de mensen. Afdalen is de gang van de liefde. De strekking van de hele Thora is afdalen om te bevrijden en te ontfermen. Afdalen is een woord voor een boeddhistische geesteshouding, een stijl van leven, een dienstknecht-leven. Zoals de verzorger, een zwarte God-man, in de film 'Intouchables' en zoals Jezus de voeten van zijn discipelen waste.

Die God, die Bevrijder verschijnt in mensen die 'afdalen' uit hun hemel, hun verte, hun onbereikbaarheid, hun bevoorrechte positie, hun erfelijke status, hun bezittingen, hun aanspraken en rechten, hun gelijk, hun zelfbeeld – afdalen om te redden wat er nog te redden valt.

Doe je mee? Ga je je bekeren? Ik worstel er iedere dag mee.

Maar ik weet dat als ik hier op deze plek ben, in dit huis – waar modeshows, markten, exposities, debatten, feesten, tango-festivals en op iedere zondag God aangeroepen wordt tegen alle wanhoop en vermoeidheid in, dat we dan elke dag opnieuw gaan voor tegen de afbraak en ongelijkheid in. Mijn oproep vanuit mijn worsteling is: Wees en blijf moedig, denk niet klein over jezelf.

Als die Jezus van Nazareth jou en ons en mij zo zou zien zoeken, werken en verlangen naar die nieuwe wereld, zou hij tegen je zeggen: 'Jij bent niet ver van wat we bedoelen met het koninkrijk van God'.

Piano, cello en dans: *Après un rêve* – Faure

Geloofsbelijdenis

Ik zal niet geloven in het recht van de sterkste,
in de taal van wapens, in de macht van de machtigen.
Maar ik wil geloven in het recht van de mens,
in de open hand, in de macht der geweldloosheid.

Ik zal niet geloven in ras of rijkdom,
in voorrechten, in de gevestigde orde.
Maar ik wil geloven dat alle mensen mensen zijn,
dat de orde van het onrecht wanorde is.

Ik zal niet geloven dat ik verdrukking daar kan
bestrijden als ik onrecht hier laat bestaan.
Maar ik wil geloven dat recht één is, hier én daar,
dat ik niet vrij ben zolang er nog één mens slaaf is.

Ik zal niet geloven dat de liefde een begoocheling is,
vriendschap onbetrouwbaar en alle woorden leugens.
Maar ik wil geloven in de liefde die alles verdraagt,
in de weg van mens tot mens,
in een woord dat zegt wat het zegt.

Ik zal niet geloven dat honger en oorlog onvermijdelijk
zijn en de vrede onbereikbaar.
Maar ik wil geloven in de kleine daad,
in de schijnbaar machteloze liefde in de vrede op aarde.

Ik zal niet geloven dat alle moeite tevergeefs is,
dat de dood het einde zal zijn,
maar ik durf te geloven altijd en ondanks alles,
in de nieuwe mens, in Gods eigen droom:
een nieuwe hemel, een nieuwe aarde waar gerechtigheid
zal wonen.   Amen.

Collecte

In de Duif dragen veel mensen bij door middel van een periodieke / jaarlijkse bank- of giroafschrijving. Mocht je hier (nog) geen gebruik van maken, dan kun je vandaag ook een bijdrage in de collecteschaal doen. Daarmee kunnen we de kosten betalen die we als gemeenschap moeten maken o.a. om wekelijkse vieringen te kunnen houden. Je bijdrage wordt erg op prijs gesteld.

<https://betaalverzoek.rabobank.nl/betaalverzoek/?id=570K6TYoRaSaiXmKRIUDVw>

Hartelijk dank !!!

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed/lied: Dat een nieuwe wereld komen zal

Dat een nieuwe wereld komen zal waar brood genoeg – en water stroomt voor allen.
Daar bouwen wij veilige buurten wonen dooreen in wijken van vrede in schaduw van bomen.

Geen kinderen zullen daar sterven oude mensen maken hun dagen vol en jonge mensen zullen daar pas op hun honderdste sterven.

Wij zullen niet voor de leegte zwoegen geen kinderen baren voor de verschrikking.

De wolf en het lam zullen weiden tezamen: wij leren de oorlog af.

Dat een nieuwe wereld komen zal waar brood genoeg – en water stroomt voor allen.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Het ritueel van Breken en Delen drukt verlangen uit.

Zoals advent de verwachtingsvolle hoop uitdrukt.

In deze gemeenschap drukken we dat uit in een afspraak door één gebaar: je houdt je hand op, je krijgt een stukje van dat ene brood dat zo groot is als het leven op aarde, en zo breekbaar.

En je besluit: ik ben van dat gebaar, liefdesgebaar, tegen de honger, tegen noodlot en willekeur – ik hoor bij dat verhaal over liefde als laatste waarheid.

En je zegt terwijl je je hand ophoudt en het brood ontvangt – met of zonder stemgeluid of bewegen van lippen zeg je: Afgesproken, Amen.

Wat betekent: hier ben ik, kome wat komt.

Iedereen hier aanwezig is uitgenodigd om deel te nemen. Komt dan, want alles staat gereed.

Lied Staan in Licht

H.Oosterhuis / A.Oomen

1. Waaronder uit welke luchtlaag,
uit hoe diep luchtledig werden wij
zo onbestaanbaar onontkoombaar ik en jij-
kant en overkant, woord, weerwoord, tij en tegentij.

Dag van vandaag: vervreemd, hereigend

zoekgeraakt, hervonden, wie zijn wij?

Liefde ternauwernood te leven, ik en jij.

Liefde is geen woord voor dit nu hier verterend vuur.

Maar ooit, God weet uit welke aardlaag,
uit hoe diep versteende moederschoot,
zal Hij ons roepen en wij zullen nieuw en bloot
staan in morgenlicht, onstuitbaar vrij,
zo licht als Hij.

- II. Waarom wanneer uit welke luchtlaag,
uit hoe diep luchtledig werden wij
zo onbestaanbaar onontkoombaar ik en Gij,
kant en overkant, woord weerwoord, tij en tegentij.

Dag van vandaag: vervreemd, hereigend
zoekgeraakt, hervonden, wie zijn wij?
Leven ternauwernood te harden ik en Gij.
Leven is uw woord voor dit nu hier verterend vuur.

Maar ooit, Gij weet uit welke aardlaag,
uit hoe diep versteende moederschoot,
zult Gij mij roepen, ik zal blakend nieuw en bloot
naast u staan in licht, onstuitbaar vrij, zo nieuw als Gij.

Onze Vader

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw naam worde geheiligd;
uw koninkrijk kome;
uw wil geschiede op aarde, zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij onze schuldenaars vergeven;

en leid ons niet in verzoeking,
maar verlos ons van de boze.
Want van U is het koninkrijk
en de kracht en de heerlijkheid
in eeuwigheid.   Amen.

Mededelingen

Slotlied: Die mij droeg

H.Oosterhuis / T.Löwenthal

Die mij droeg op adelaarsvleugels,
die mij hebt geworpen in de ruimte.
En als ik krijsend viel
mij ondervangen met uw wieken
en weer opgegooid
totdat ik vliegen kon
op eigen kracht.

Zegenbede

In de ruimte gezet door Gods scheppende hand,
in de vrijheid geplaatst door het Woord,
in het licht gesteld door Gods liefde,
gaan we op weg,
omvat door de zegen,
om te zijn tot een zegen.
God zegent je en behoed je
Zij doet haar aangezicht over je lichten
en zij geeft je vrede
Vandaag en alle dagen